

TIDIGARELAGD SPRÅKUNDERVISNING —att skapa meningsfullt innehåll

Camilla Rosvall

6.9.2019 Vasa

MMM... EHKÄ
VÄHÄN MAUSTEITA
LISÄÄ?

EI MITÄÄN LIIAN
KALLISTA! MUTTA
KUITENKIN LAA-
DUKASTA!

TÄSSÄ VOISI NYT
KÄYTTÄÄ TÄMMÖISTÄ
DIGITAALISTA
MITTARIA..!

fndr

fndr

Upplägg

- ❖ Del 1: Reflektioner kring tidigarelagd språkundervisning
- ❖ Del II: Tankar kring språkstödjande arbete
- ❖ Del III: Språkpedagogisk medvetenhet

Del 1: Reflektioner kring tidigarelagd språkundervisning

Språklig socialisation

Vad betonar läroplansgrunderna?

–språket en betydligt synligare roll

- ❖ Skolans ansvar gällande *språklig medvetenhet*
- ❖ Tillvaratagande av den språkliga och kulturella mångfalden
- ❖ Flerspråkighet och språkets centrala betydelse för lärandet
- ❖ Stödjande av flerspråkiga elevers alla språk
- ❖ Elevernas språkliga bakgrund som viktig utgångspunkt

Kännetecken på språkundervisning i årskurs 1 och 2 enligt en tillförd arbetsgrupp

---

*Språkets användning
i kommunikation*

- vara inspirerande
- vara barnorienterad
- vara betydelsefull för barnen
- vara mångsidig
- få med alla
- anpassas för alla
- vara uppmuntrande
- aktivera eleverna
- öka jämlikheten
- vara muntlig
- skapa samhörighet
- skapa en ny språkkultur
- vara språkmedveten
- stärka kontinuiteten i språkstudierna

(Källa: minedu.fi)

Tidigarelagd språkundervisning?

- ❖ Undervisningsmetoder som grundar sig på undervisning på två språk (t.ex. språkbad – funktionell flerspråkighet)
- ❖ Mångsidiga arbetssätt som gynnar språktillägnande och språkinläring
- ❖ Metoder som stödjer elever i behov av inlärningsstöd och med eventuella inlärningsssvårigheter
- ❖ En klar koppling till elevernas vardag och intressen

Syftet –att stödja lika möjligheter till språkstudier för alla elever

---

A-språkets
uppdrag

Undervisningens
mål

Centrala innehåll

Att målen, innehållet, arbetssätten, *lärmiljöerna* och bedömningen samt
stödåtgärderna och handledningen definieras samt anpassas att gälla
finskan i årskurs 1-2

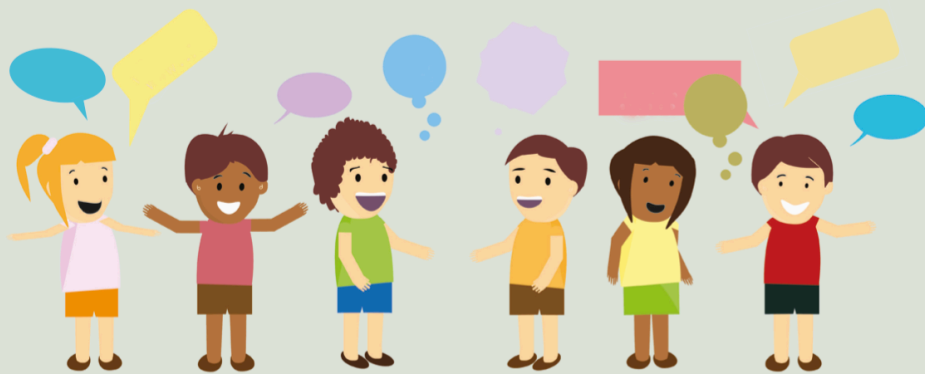

Stöd i lokala läroplansarbetet

Kristiina Skinnari & Sannina Sjöberg

VARHAISTA KIELTENOPETUSTA KAIKILLE

Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisen
kieltenopetuksen tilasta
sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa

Soveltavan kielentutkimuksen keskus
Jyväskylän yliopisto

Early Language Learning and Teaching: A1-A2

Sharon Keaveney and Gun Lundberg

Studentlitteratur

Studentlitteratur

Språk, lärande och identitetsutveckling

- ❖ Språk = identifikationsfaktor
- ❖ Språkpolicy
- ❖ Språkstrategi (2018)

https://www.vaasa.fi/sites/default/files/atom/vaasan_kaupunki_kielistrategia_a4_sv_naytto

Del II: Tankar kring språkstödjande arbete

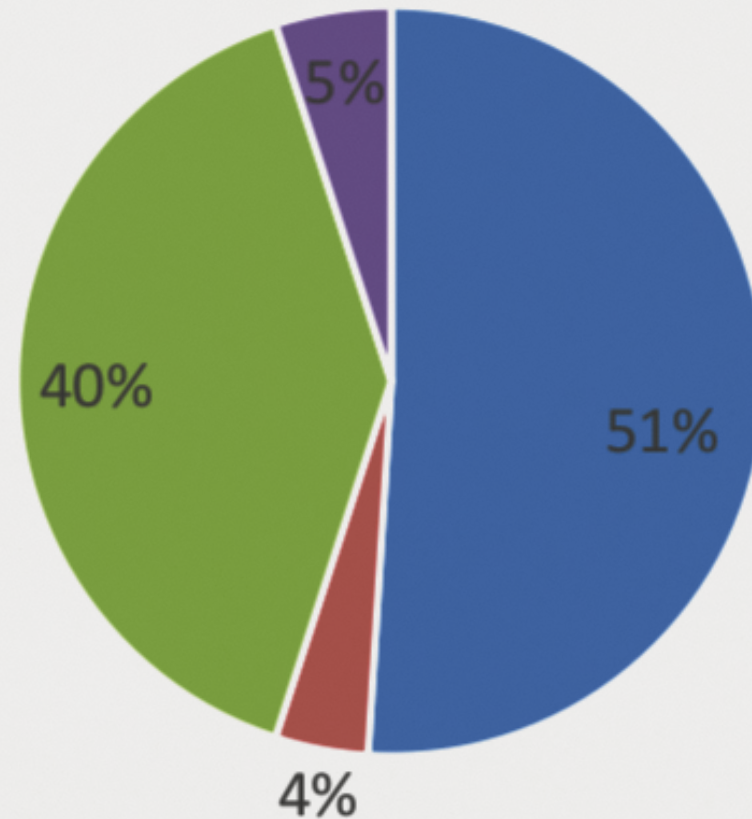
Barn i 6–7 års
ålder har en
metaspråklig
förståelse

Hemspråksbakgrunden i årskurs 1–6

■ enspråkigt svenska ■ enspråkigt finska ■ tvåspråkiga (finska-svenska) ■ annat språk

■ enspråkigt svenska ■ enspråkigt finska ■ tvåspråkiga (finska-svenska) ■ annat språk

Riktlinjer för skolbarnets **språkkompetens** (ca 6–7 år)

- ❖ Utvecklar en mångsidigare språkstruktur
- ❖ Tar lätt till sig nya begrepp (ordförråd 7 000–10 000)
- ❖ Deltar i samtal, berättar, lyssnar aktivt och förstår instruktioner
- ❖ Lär sig anpassa sitt språk efter situationen
- ❖ Är medvetet om språket som en del av personligheten
- ❖ Noterar och kommenterar hur andra låter
- ❖ Kan använda konkret språk vid problemlösning
- ❖ Kan klart skilja på språkets form och betydelse

Det vi vet...

- ❖ "Den kritiska perioden"
- ❖ Musikalisk aktivering
- ❖ Barn är motiverade och positivt inställda till ett nytt språk
- ❖ Barn vill lära sig nya ord
- ❖ Förståelse och uttal ger självförtroende

Enspråkigt barn

- ❖ Enspråkiga barns språk utvecklas på samma sätt som tvåspråkiga barns (ett vs. flera språk)
- A. Hörförståelse före talet (förstår tal innan det själv producerar)
- B. Barnet följer instruktioner samt lyssnar till hur språket används
- C. Barnet experimenterar med språket

Flerspråkigt barn

- ❖ En arbetsfördelning mellan sina språk
- ❖ Språken används i olika sammanhang, de utvecklas inte parallellt, snarare kompletterar de varandra (ordförråd)
- ❖ Olika språk har ett gemensamt element (begrepps betydelse)
- ❖ En specifik språkbehärskning (metaspråklig förmåga)

Del III: Språkpedagogisk medvetenhet

---

*Inkluderande grepp för
tidigarelagd språkundervisning*

Tankeställare

---

1. Hur uppmuntra eleven till att lägga märke till finska och väcka ett intresse för finska?
2. Vilka möjligheter finns det för eleverna att kommunicera på finska trots ringa kunskaper i språket?
3. Integrera finska med andra skolämnen?
4. Lärarens / elevernas språkbruk? (A1 -finska / mofi) Tudelning?
5. Arbetsmetoder i undervisningen? (A1 -finska / mofi) Skillnad?
6. Tidigareläggning av A1-språk för flerspråkiga barn?

Att lära sig språk i samspel med sin omgivning

- ❖ Rutiner och språklekar skapar trygghet
- ❖ Språkinlärningsmiljön efterliknar barnets egna förstaspråksinlärning
- ❖ Begreppsbildning kräver konkretisering
- ❖ Meningsfulla inlärningssituationer
- ❖ Det nya anknyts till barnets erfarenheter och tidigare kunskaper
- ❖ Mångsidigt, autentiskt undervisningsmaterial
- ❖ Tema- och helhetsundervisning

Att stöda språkutveckling i finska

A. Skapa inlärningsstillfällen

B. Meningsfull interaktion

C. Utveckla kommunikation och textaktiviteter

Utmaningar & undervisningspraxis

- ❖ Språkmiljö och språklig heterogenitet
- ❖ Lärarorienterad helklassundervisning?
- ❖ Övningsuppgifter, hemläxor, läromedel, utvärdering?
- ❖ A-finska / Mofi –gränsdragning?
- ❖ Magert med forskning kring mofi (hur tvåspråkiga elevers finska utvecklas och hur deras dubbla kulturarv och dubbla identitet stöds)
- ❖ Projektet Mofi 2.0 (ÅA)

A. Skapa inlärningsstillfällen

- ❖ Skapa en positiv attityd, väck ett språkligt intresse
- ❖ Hitta eller skapa inlärningsstillfällen i dagliga aktiviteter och rutiner
- ❖ Aktivera eleverna för att upprätthålla interaktion – ge eleverna konkreta uppgifter med klart syfte
- ❖ Erbjud substantiv istället för utfyllnadsord

B. Meningsfull interaktion

- ❖ Läraren som viktig språkmodell
- ❖ Uppmuntra till initiativtagande
- ❖ Samtalsmönster (Hur ställs frågor? Betänketid? Respons?)
- ❖ En levande dialog med inriktning på förståelse, där elevens tolkningar och personliga erfarenheter ses som resurser
- ❖ Konkretisering, upprepning, repetition

C. Utveckla kommunikation och textaktiviteter

- ❖ Till en början; lyssna, titta på eller ge olika typer av bidrag såsom korta eller längre svar på frågor
- ❖ Utveckla textaktiviteterna och språket i undervisningen så att de har en mening utöver övningen
- ❖ Använd nya ord, bygg ut meningar, involvera barnet i fler textaktiviteter, öka förväntningarna på kommunikation i takt med elevernas inläarning

Pedagogers tips på tidig språkundervisning

FÖRFÖRSTÅELSE!

Vi utgår från elevens
erfarenheter och förförståelse.

UPPMUNTRAN!

Vi uppmuntrar eleverna till
språkande utan krav
på korrekthet.

KONTEXT!

Vi konkretiserar arbetet
med hjälp av bilder, artefakter,
drama, sång, musik, film,
kroppsspråk, tecken som stöd.

INTERAKTION!

Vår utgångspunkt
är samspel/samarbete.
Tillsammans når vi
nästa utvecklingsnivå

ÖPPNA FRÅGOR!

Vi ställer öppna frågor i syfte
att eleven utvecklar språket.

STÖTTNING!

Vi ger tillfälligt eleven det stöd som
behövs. Stöttningen minskar när
elevens språk ökar.

Bjud på ett mångsidigt språk

(lärarens användning)

- ❖ Diskurs (berätta / tala i längre sekvenser)
- ❖ Händelseförlopp (berätta i kronologisk ordning, verb i olika tempus)
- ❖ Planer (blicka framåt)
- ❖ Beskrivningar (adjektiv, känslor, värderingar)
- ❖ Förklaringar (adverb ex. "För att vinna måste man springa snabbt")
- ❖ Argument (bisatser ex. "Jag vill ha den tunna boken för jag hade den först")

”Leka med en ny kod”

- ❖ Yngre elever är fascinerade av andra språk, och tycker att det är spännande att ”leka med en ny kod”
- ❖ TPR -metoden (Total Physical Response)
- ❖ För att ta vara på elevernas nyfikenhet, entusiasm, fantasi, spontanitet och deras lust att leka med språket: rim, ramsor, rappar, sånger och lekar
- ❖ Kielinuppu (suomen kielen oppimista tukevaa lastenlaulumateriaalia)
- ❖ Bingel – digital färdighetsträning som motiverar och engagerar eleverna

"En läroplan är ingenting utan en lärare!"

(Anne-Marie Körling)

Lästips

- ❖ Bingel – digital färdighetsträning som motiverar och engagerar eleverna. <https://www.sanomautbildning.se/sv/produkter/digitala-laromedel/bingel/>
- ❖ Early Language Learning: Evidence from the ELLiE study (2011). Janet Enever (Ed.)
- ❖ Gogate, L., Hollich, G. 2010. Invariance detection within an interactive system: A perceptual gateway to language development. Psychological Review 117(2), 496-516.
- ❖ Kangasvieri, T. & Moate, J. (2018). Varhemmin helposti – luokanopettajien käytännön ideoita kielenopetuksen varhentamiseen. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 9(7).
Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2018/varhemmin-helposti-luokanopettajien-kaytannon-ideoita-kielenopetuksen-varhentamiseen>
- ❖ Kielinuppu <https://www.youtube.com/channel/UCioNvXnSYCVr8IHrIRdSMcw/featured>

- ❖ Kieltenopetuksen varhentamisen kärkihankkeen seurantapilotti Loppuraportti. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto. (Ari Huhta & Dmitri Leontjev red.). <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/tutkimus/julkaisut/pdf-julkaisut> Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 2019.
- ❖ Plock ur försöken med tidigarelagd språkundervisning <https://minedu.fi/documents/1410845/4240776/Plock+ur+försöken+med+tidigarelagd+språkundervisning/f1c0d173-31ce-17d8-a6c9-c34de5859edf/Plock+ur+försöken+med+tidigarelagd+språkundervisning.pdf>
- ❖ På finska och svenska. Tvåspråkig pedagogik på daghem och i förskola. Anu Palojärvi, Åsa Palviainen & Karita Mård-Miettinen (red.)2016. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/49824/978-951-39-6665-2_på_finska_och_svenska.pdf?sequence=1
- ❖ Skinnari, K. & Sjöberg S. (2018). Varhaista kieltenopetusta kaikille. Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisen kieltenopetuksen tilasta sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa. Tillgänglig: <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/tutkimus/julkaisut/pdf-julkaisut/varhaista-kieltenopetusta-kaikille.pdf>
- ❖ Varhentamisen kielten kärkihanke 2017-2019 <https://www.oph.fi/kehittamishankkeet/kieltenkarkihanke>

A blurred photograph of a classroom. In the foreground, two young girls with blonde hair are seen from behind, sitting at a wooden desk. The girl on the left is wearing a purple long-sleeved shirt and has her right arm raised high. The girl on the right is wearing a blue short-sleeved shirt. In the background, a teacher with dark hair, wearing a pink shirt, is standing and looking towards the students. Other students are visible but out of focus. The overall image has a soft, out-of-focus aesthetic.

Tack!

crosvall@abo.fi